



Det gode liv i Valletta

Rejseinfo:

INFO

Malta blev befolket omkring 5.900 år f.Kr., og siden år 700 har øen været koloniseret på skift af europæiske lande. Den blev engelsk kronkoloni i 1813 og var frem til 1964 et selvstændigt land under Commonwealth. Malta blev en republik i 1974 og medlem af EU i 2004. De fleste taler engelsk, men indbyrdes taler de det arabisk-influerede lokalsprog. visitmalta.com

OVERNATNING

Valletta har hoteller i alle prisklasser. FRI boede i den ældste bydel på b&b i værelser fra 1.100 kroner pr. nat. De nyåbnede boutique-hoteller som Rosselli og AX The Saint John i lignende palæer med fire og fem stjerner koster fra 1.500 kroner. casaroccapiccolabandb.com

REJSEN DERTIL

Dansk Folkeferie flyver ugentlig direkte til Luqa International Airport. Apollo Rejser og Tui arrangerer individuelle rejser. Du kan rejse på egen hånd med for eksempel Lufthansa med flyskift i Frankfurt eller München.

BEDSTE

REJSETIDSPUNKT Malta har 300 solskinsdage om året. Gennemsnitstemperaturen er 22 grader forår og efterår. Om sommeren når den op på 27 grader, mens vinteren byder på 15 grader. Havtemperaturen ligger på det samme.



Hotspot: Malta har altid tiltrukket soldyrkere og historie-nørder, men efter hovedstaden fik status som europæisk kulturby, har Middelhavsøens metropol fået et opsving.

AF: ELSEBETH MOURITZEN, REJSER@WUNDERKIND.DK

Den første dag går jeg tur på Triq San Pawl, parallelt med hovedstrøget Triq Ir-Repubblika mellem de høje barokhuse i den historiske bydel. Mine øjne fanges af de maleriske sidegader, der går skråt ned mod det gamle havnebassin, hvor hvert trappe-trin er udnyttet til udendørs-servering mellem grønne planter og charmerende lysguirlander. Det oser af kosmopolitisk middelhavscharme, så det er forståeligt, hvorfor Valletta er blevet det nye hotspot.

Jeg er taget til Maltas hovedstad, der er mit udgangspunkt for at lære øen at kende som helårsdestination i Middelhavet. Valletta har altid væ-

ret et populært udflugtsmål, fordi den har så mange velbevarede vidnesbyrd om fortiden som kastebold mellem sørovere og korsriddere, osmanniske besættelse og europæiske herskere. Men nu er byen blevet en destination i sig selv på grund af sin afslappede og moderne livsstil.

Det opdager jeg efter få opslag på de sociale medier, for det tikker straks ind med gode tips fra first movers, som allerede har genopdaget øen. Det glæder marketingchefen i Maltas turistorganisation, da vi mødes til middag på den nyslåede Michelin-restaurant Hammett's Macina i Birgu-kvarteret. Den ligger i en af de mange gamle fæstninger, Malta er så berømt for, men hun ser gerne,

at det også er nutiden, turister forbinder med Valletta, ja, resten af øen.

»Tidligere var her lidt stille om aftenen, fordi turisterne hellere ville bo på resorts udenfor byen og være tæt på havet, men efter vores status som kulturby i 2018, er det fuldstændig ændret. Vi fik renoveret store dele af Valletta, en masse nye restauranter er åbnet – 12 af dem nu med Michelin-stjerner – og i de historiske kvarterer er mange af de gamle palazzi forvandlet til boutique-hoteller, ligesom Sliema-kvarteret har fået sin egen identitet med øens højeste skyline i moderne arkitektur,« fortæller Sharon Falzon.

Sliema ligner et mini-Manhattan i stål og glas, og er blevet et meget

populært område blandt lokale og især yngre turister, som vil have en international puls med pubber, diskoteker, strandklubber og ikke mindst Maltas største shopping-center, The Point.

Andet end en udflugt

De moderne hoteller er også på programmet hos pioneren FolkeFerie, som har sendt 20.000 turister om året herved siden 1970'erne. Primært til deres egen, arkitekttegnede ferieby Mellieha på nordkysten, men efter spørgslen på Valletta som andet end en dagsudflugt er steget indenfor de sidste par år.

»Vi tøvede dengang længe med beslutningen om at tage Malta på re-



Valletta har formået at bevare sine mange smukke bygninger trods krige og besættelser. Foto: VisitMalta

pertoiret, fordi vi ikke ønskede at lave charterferier til diktaturstater eller udnytte fattigdom, men ø-riget var demokratisk, hvilket var meget væsentligt for vores beslutning.»

»Det er fortsat den attraktive kombination af solsikket vejr og 7.000 års kulturhistorie, der tiltrækker vores gæster, og Vallettas placering på verdensarvlisten med 320 monumenter på blot 55 hektar, side om side med det charmerende byliv med butikker og fortovscaféer har givet den et fornyet fokus de senere år,« siger marketingchef hos FolkeFerie, Mikkel Lind.

Moderne byplanlægning

Valletta er en af den slags gamle byer, man får lyst til at fare vild i, fordi den emmer af historie og personlighed, men det er ikke så nemt. Den er nemlig ret logisk bygget op med lut-

ter vinkelrette gader, et system opfundet og implementeret af pave Pius V's arkitekt, Francesco Laparelli, som i 1566 kom den herskende Johanitter-orden til hjælp med genopbygningen af Valletta efter endnu et angreb fra tyrkerne – datidens store herskere i Middelhavet.

Han lavede byplanen i blokke efter en lineal, som ville tillade vinden fra havet at blæse opfriskende gennem de naturlige korridorer, som de nybyggede huse ville danne. Laparelli nåede ikke selv at opleve sin vision, for han døde af pest på Kreta fire år efter, men han er hædret med en skulptur tæt på den ultramoderne parlamentsbygning tegnet af den italienske stjernearkitekt Renzo Piano i 2011, og hans idéer levede videre i byplanlægning over hele verden.

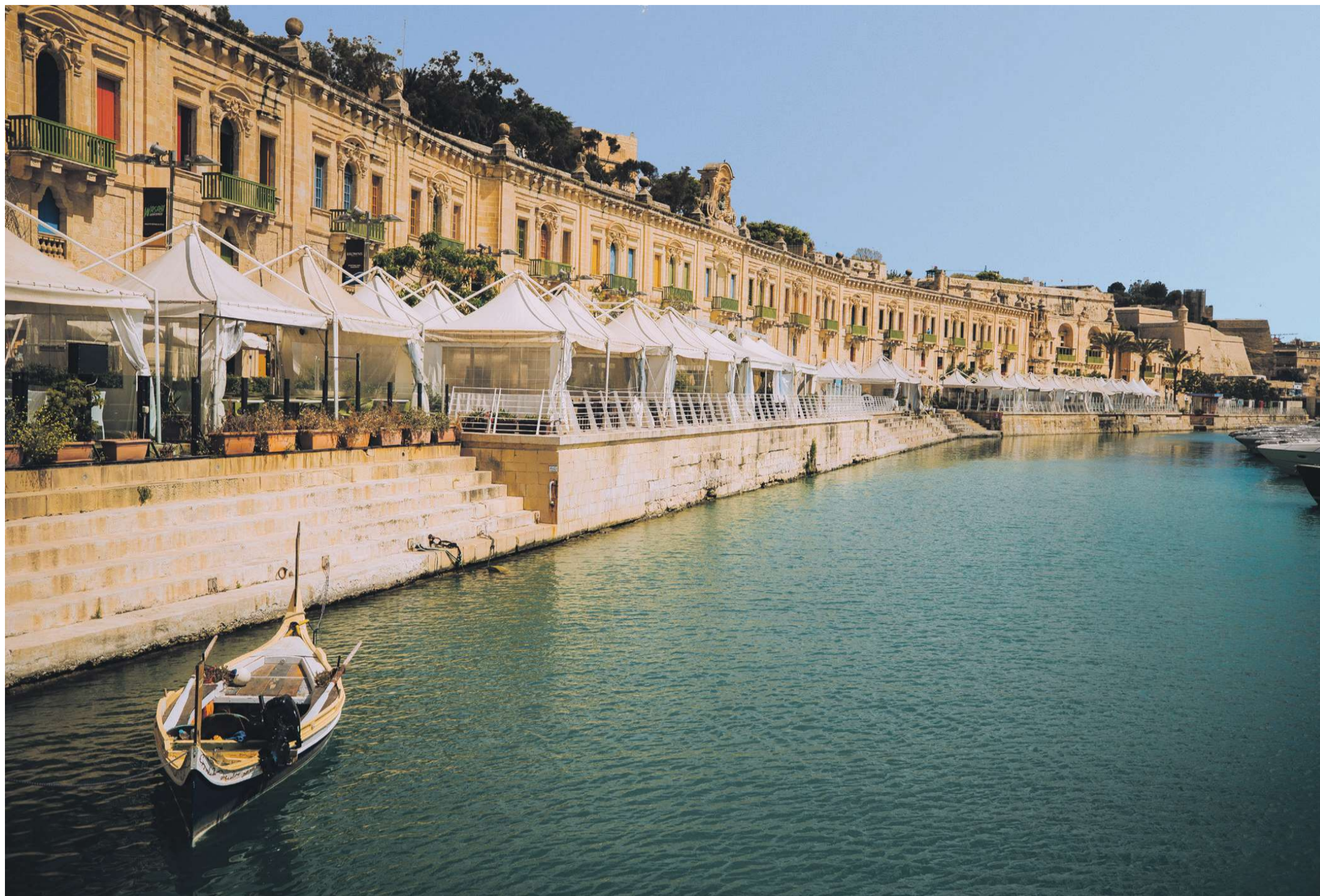
Fortsættes på side 6



Merchant- og Republic-gaderne oser af shoppe-stemning. Foto: VisitMalta



De smalle trappegader er forvandlet til livsnyder-zoner for barer og restauranter overalt i Valletta. Foto: Elsebeth Mouritzen



Fortsat fra side 5

Den 'nye' by skød op i barokstil, der i de følgende århundreder blev suppleret med tidens skiftende arkitekturtrends som renaissance, nyklassicisme og modernisme, og selv om stormløbene mod den lille ø-stat fortsatte indtil anden verdenskrig, står mange af husene heldigvis endnu.

Et af dem er Casa Rocca Piccola fra 1580, som er i privateje i niende generation. For stadig at kunne bevare det på egne hænder og få økonomien til at løbe rundt, har den 81-årige markis Nicholas de Piro, som den første blandt Maltas aristokrati åbnet et par etager i sit palæ som et luksuriøst bed and breakfast.

Han tager imod med sin selskabs-papegøje Kiko på armen, der taler i munden på os, mens han forklarer ønsket om at dele historien med nutiden på vores vej rundt i det enorme hus. Familien ville ikke lave det til et egentligt museum, men tilbyder rundvisning af markisen selv – og en lille én bagefter – til både overnattende og udefrakommende turister i nogle af de 50 rum, som alle er i brug.

De er spækket med antikviteter, malerier og kuriositeter samt Maltas største samling af historiske nationaldragter med øens stolte håndværk, håndlavede blonder. Det skorter heller ikke på fotominder om mange prominente besøgende, lige fra gejstlige til en endnu ugift Meghan Markle, der kom forbi i 2015.

»Det er vigtigt for os at kunne fortælle vores og Maltas historie gennem arvestykkerne, hvordan livet var

engang, og hvordan vi fører traditionerne videre i en moderne hverdag,« siger Nicholas de Piro, inden Kiko bliver sat på en pind i gårdhaven og tier stille.

Havnetur i gondolen

Jeg slår et smut inden om nationalmuseet for kunst, MUZA, der har til huse i et samtidigt og mindst lige så imponerende rokokopalæ som markisens. Samlingen er ført op to date med moderne kunst af lokale malere, men et af klenodierne er den engelske maler William Turners romantiske akvarel fra 1830 af havnen. Et syn, som fik datidens digtere til at hylde den gyldne by og nutidens filmskabere til at bruge den som kulisse.

Sådan vil jeg også opleve byen – fra søsiden – og jeg går gennem den højtbeliggende bypark Upper Barakka Gardens, der blev skabt i 1661 som private åndehuller til italienske ridere, da de havde magten på øen, og først åbnet for offentligheden for 150 år siden som et idyllisk åndehul for alle.

For foden af parken ligger de maltesiske gondoler, dghajsa, der plejede at fragte sømænd ud til de store handelsskibe. Nu sejler de turister rundt i havnebassinet. Først med årer og så for fuld knald på den hakken-de benzinmotor tøffer den mellem krydstogtskibe og kæmpe-yachter, som spæder til statskassen med klækkelige havneafgifter, for så at zigzagge forbi De Tre Byer, som kvartererne Bormla, L-Isla og Birgu kaldes.

Fortsættes på side 8

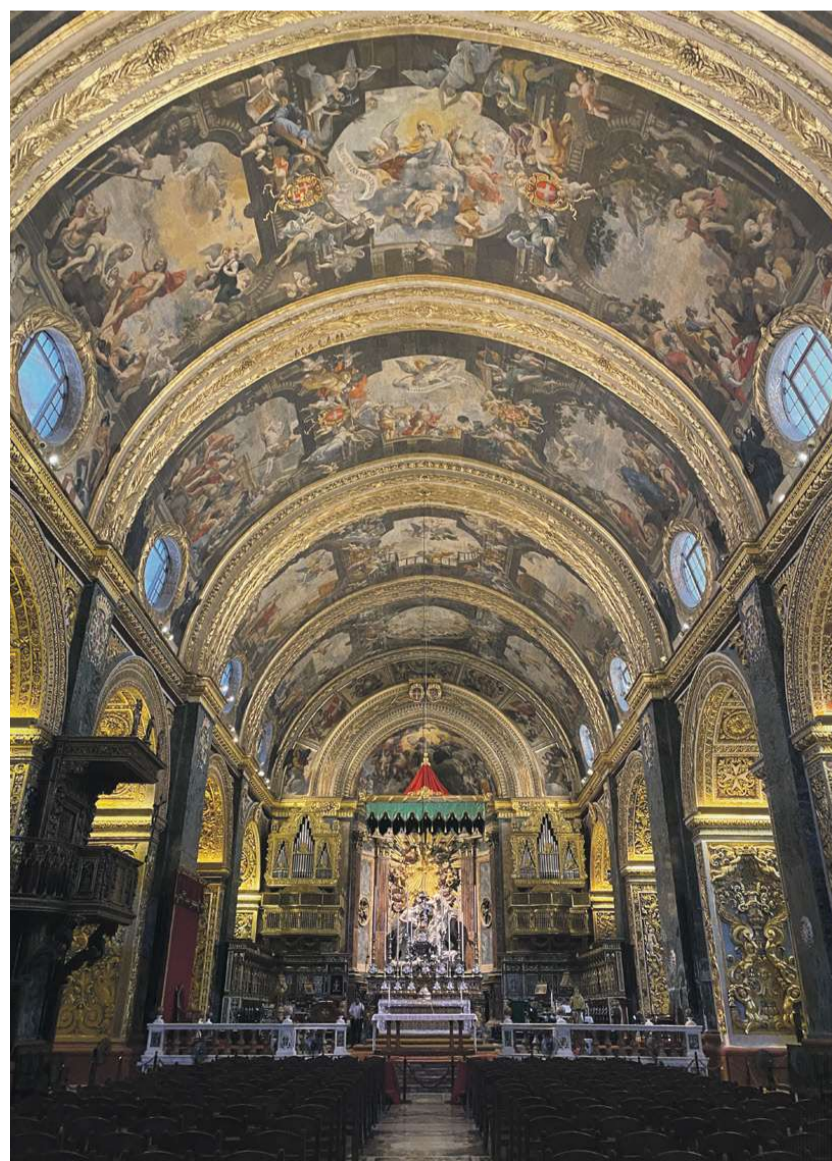
3 must-see seværdigheder

VERDENSKUNST
Johannes-Katedralen i Valletta fra 1577 er et udstyrsstykke af fresker, farvede marmorgravsten og dekorerede kapeller, men det største klenodie hænger i oratoriet: den verdensberømte kunstner Caravaggios kæmpemaleri fra 1607 af Johannes Døberens død.

FÆSTNINGSBY
Inden korsriddernes indtog havde Mdina nordvest på øen været hovedstad siden antikken. Bag de beskyttende mure går livet stadig videre for lokale beboere i de smukke, velbevarede huse og et væld af turister, som parkerer udenfor i den nyere by Rabat, der er kendt som øens bedste sted at smage den populære streetfood pastizzi.

TEMPELSTEN
Det blev først udgravet i 1839, men Hagar Qim i Qrendi på sydvestkysten er et præhistorisk tempelkompleks fra 3.600 år f.Kr. med op til fem meter høje megalitter, der regnes for et af verdens ældst bevarede steder for religiøs tilbedelse.

Valletta har formået at bevare sine mange smukke bygninger trods krige og besættelser. Foto: VisitMalta



Juvelen i den maltesiske kulturarv er den rigt udsmykkede Johannes-Katedralen. Foto: VisitMalta

3 vandeventyr**GROTTEN**

Udflugtsbåden i landsbyen Wied iz-Zurrieq kræver stille vejr, for ellers sejler den ikke ud til Den Blå Grotte med den 30 meter høje, naturskabte bue i klippen over. Men er vejret stille, venter der en farverig oplevelse, når solen får havet til at lyse i alskens blå farver.

FISKERLEJET

Marsaxlokk på den sydøstlige spids af Malta er kendt for sin pittoreske havn med de dekorative fiskerbåde, iuzzu, et hav af fiskerestauranter, et marked langs hele promenaden og den nærliggende natur-pool, Peter's Pool, med spring fra klipperne og stiger til at komme op.

STRANDEN

Maltas ry som klippeø får mange til at glemme, at der rent faktisk også er gode sandstrande på øen, og Mellicha, Riviera og Paradise Bay på nordsiden regnes for de bedste.

Fortsat fra side 6

De har lige så meget historie og arkitektonisk skønhed at byde på, men fordi de ligger en sejlads eller spadseretur væk fra centrum, er livet her mere stilfærdigt, men er et størrelst syn fra gondolens ræling.

Jeg efterprøver nogle af de mange indkomne forslag på Instagram til at opleve det 'nye' Valletta i de historiske omgivelser. Butikslivet blomster ikke kun på hovedstrøget Triq Ir-Repubblika med det engelske dobbeltnavn Republic Street, men også i parallelgaden Merchant Street i en blanding af internationale mærkevarer og lokalt kunsthåndværk.

Det kosmopolitiske niveau har også ramt byen med smarte kaffebarer som Lot61 på Old Theatre Street, cocktailbarer som Ginscal på St. Gwaan og moderne middelhavs-restauranter som Trabuxu Bistro på South Street med byens førende vinbar.

Jeg slutter ved et bord hos Taproom midt ude på Theatre Street med en god gang pasta inspireret af Maltas nærmeste nabo, Sicilien. Selv om restaurantens indendørs brasserie med runde veloursofaer og en vintage bar er meget Instagramvenlig, vil jeg ikke snydes for at genopleve følelsen fra den første dag og nyde atmosfæren i gågaden og naborestaurantens pianist, som sender sprøde jazzklassikere lige op i den varme aftenluft.

Valletta er stadig en by, der er værd at indtage, men på helt fredelig vis.

**Theatre Street
vrimler med nye,
smarte restauranter
som Taproom. Foto:
Elsebeth Mouritzen**



Glem ikke Gozo

Den hyggelige: En dansk krimiforfatter var med til at gøre Maltas nabo kendt som den lille ø med lav puls. Nu satses der på at gøre den til mere end en dagsudflugt, men stadig med fokus på slow-turisme.

AF ELSEBETH MOURITZEN, REJSER@WUNDERKIND.DK



Ramla-stranden er Gozos største og populæreste. Foto: VisitMalta

Så snart den lille færge lægger til i Mgarr, ser vi den meget omtalte Gleneagles Bar rejse sig i to etager over de farvestrålende fiskerbåde i havnebassinet.

Gjort udødelig af journalist og nu krimiforfatter Elsebeth Egholm, da hun faldt for øen for flere årtier siden, og skrev klummer hjem til Berlingske om det langsomme hverdagsliv på Maltas nordlige nabo, ofte med barens maritime omgivelser som kulisse.

Meget er sket siden og alligevel ikke, for seværdighederne, som altid har tiltrukket endags-turisterne, er der stadig, men øens lavere puls og uberørte vegetation tiltrækker flere og flere slow-travellers. Det har banet vejen for åbning af flere overnattingssteder fra bed and breakfast på lokale gårde over villaer til flerstjernede boutiquehoteller som Thirtyseven Gozo og luksuspærlene Kempinsky Hotel San Lawrence.

Det har også skabt interesse for restauranter baseret på lokale værdier om enkel, ærlig mad –

som på rooftop-fiskerestauranten Cima i den pittoreske Xlendi-bugt, Zeppi's Pub med livemusik til menuen i den ellers stille landsby Qala, Ta Karolina på kanten af havnen ved Karolina-grotten, der regnes for en af øens mest autentiske spisesteder, og en bred middelhavsmenu på Country Terrace i forlængelse af en tidligere hytte med terrasse-kig til havnen i Mgarr.

Naturen er stadig det store trækplaster herovre med uspolerede bugter som den, blandt de lokale, populære Hondoq ir-Rummien og den klippeomkransede lagune Qawra (nogle gange kaldet Dwejra). Der findes også stampe sideveje, der alle fører til fred og ro som San Blas-dalen ved Nadur eller lige lukket i centrum af en pittoresk, søvng landsby som Xaghra, Gharb og Ghasri.

Gozo bliver også kaldt Calypso ø, fordi det var her – ifølge Homers legender – at helten Odysseus boede i syv år, tryllebundet af nymfen Calypso. Hvis du vælger at tro på sagnet, er der skilte til den hule, hvor de angiveligt boede, men mest af alt får du udsigten til den populære Ramla-strand med det røde sand.

Lidt mere hold i det historiske er der ved Ggantija templerne i Ix-



Den blå og krystal-lagunen er populære udflugtssteder ved Comino. Foto: Elsebeth Mouritzen

Xaghra, hvis tonstunge og fem meter høje kalksten blev rejst mellem 3.600 og 3.200 år f.Kr. Længe før det mere kendte Stonehenge og et vidne om en udviklet civilisation, der afbildede sig selv i velbevarede skulpturer.

Den mest populære oplevelse ligger til vands mellem Gozo og Malta. Turbåde og vandtaxaer sejler dagligt

ud til Blue Lagoon ved den næsten ubeboede ø Comino, men den heftige turisme får mange til at sejle videre til den mindre besøgte Crystal Lagoon, der har lige så klart, turkisblåt vand til svømning og snorkling.

Info: visitmalta.com/experience-gozo, gozofarmhouses.com, gozoescape.com